

Dnia 29 listopada 2019 roku

XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

Pan Łukasz Szumowski
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Opinia dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku

Szanowny Panie Ministrze

Niniejszym wyrażam sprzeciw wobec planowanego przez Ministerstwo Zdrowia podwyższenia dopuszczalnych parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych.

Uzasadnienie:

1. Jak możemy przeczytać w oryginalnej publikacji samej organizacji ICNIRP z 1998 roku: „wytyczne te zostały oparte na krótkoterminowych, natychmiastowych skutkach zdrowotnych, takich jak stymulacja nerwów obwodowych i mięśni, wstrząsy i oparzenia spowodowane dotknięciem przewodzącego przedmiotu oraz zwiększenie temperatury tkanki wynikające z pochłaniania energii podczas ekspozycji na działanie pola elektromagnetycznego. Jeśli chodzi o potencjalne długoterminowe efekty ekspozycji, takie jak zwiększone ryzyko nowotworu, ICNIRP stwierdził, iż dostępne dane nie są wystarczające do ustalenia ograniczeń ekspozycji” [1]. Oczywiście jest zatem, iż normy ICNIRP nie gwarantują bezpieczeństwa w przypadku długotrwałej ekspozycji na działanie pola elektromagnetycznego.

2. W 2011 roku Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem zaliczyła pole elektromagnetyczne o częstotliwości radiowej do czynników potencjalnie rakotwórczych (grupa 2B) [2]. W tej sytuacji zwiększenie limitów parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych o tej częstotliwości oznaczać będzie w równym stopniu zwiększenie dopuszczalnej ekspozycji na działanie czynnika potencjalnie rakotwórczego. Odpowiadając natomiast z góry na zawsze pojawiający się w tym kontekście argument, iż w grupie 2B znajduje się na przykład także kawa: kawy można nie pić, a od prawie wszechobecnego promieniowania masztów telefonii komórkowej, telefonów komórkowych i urządzeń bezprzewodowych uchronić się nie da, w związku z czym do przebywania w polach elektromagnetycznych pochodzących od tych źródeł jesteśmy w zasadzie zmuszeni.

3. Od czasu ustalenia norm przez ICNIRP pojawiło się wiele nowych badań wykazujących szkodliwość pól elektromagnetycznych o częstotliwościach używanych w telefonii komórkowej. Przegląd potencjalnych negatywnych skutków działania tych pól można znaleźć między innymi w przygotowanym na zlecenie Ministerstwa Zdrowia raporcie Instytutu Medycyny Pracy [3], a samo Ministerstwo Zdrowia w piśmie o sygnaturze ZPŚ.078.69.2019.KZ podaje przykład aż pięciu meta-analiz, w których (cytując pismo)

„jednoznacznie wykazano istotny wzrost ryzyka glejaka u długoletnich (>10 lat) użytkowników telefonów komórkowych, zwłaszcza w położeniu ipsilateralnym (nowotwór po stronie głowy po której najczęściej umieszczany jest telefon komórkowy)”. W sytuacji, gdy tyle badań wykazuje szkodliwość pól elektromagnetycznych, nie można twierdzić, iż zgodnie ze stanem nauki są one dla nas bezpieczne. Warto tutaj nadmienić też, że w medycynie opartej na faktach (evidence-based medicine) nie ma bardziej wiarygodnych dowodów niż meta-analizy.

4. Powszechnie można spotkać się ze stwierdzeniami naukowców, iż skutki zdrowotne i środowiskowe oddziaływania fal elektromagnetycznych wykorzystywanych obecnie lub w najbliższej przyszłości w telefonii komórkowej nie są dostatecznie przebadane i zidentyfikowane. Nawet w przywoływanym w uzasadnieniu projektu szwedzkim raporcie możemy przeczytać: *„Urząd uważa, że dalsze badania są ważne, szczególnie w odniesieniu do efektów długoterminowych, zwłaszcza w przypadku, gdy narażona jest cała populacja. Jedną z kluczowych kwestii jest dalsze badanie możliwego związku między ekspozycją na fale radiowe a stresem oksydacyjnym.”* oraz *„Pomimo braku ustalonego mechanizmu wpływu na zdrowie przy narażeniu na słabą falę radiową, istnieje potrzeba dalszych badań obejmujących nowe zakresy częstotliwości stosowane w 5G. Zachęcamy również badaczy do rozpoczęcia wybiegających w przyszłość badań epidemiologicznych, tj. badań kohortowych, na tym obszarze. Pożądane jest również zbadanie różnych skutków zdrowotnych w oparciu o kombinacje między polami elektromagnetycznymi a innymi czynnikami fizycznymi, jak również chemicznymi.”* [4]. W związku z tym, planowane zwiększenie limitów, które ma umożliwić wprowadzenie sieci 5G, narazi nas na większe oddziaływanie niedostatecznie przebadanej technologii.

Na koniec chciałbym jeszcze przedstawić kilka istotnych uwag:

1. W związku z niedostatecznym przebadaniem technologii 5G (a to jej wprowadzeniu ma służyć podniesienie limitów), wystawienie nas na jej działanie oznacza poddanie nas de facto przymusowemu eksperymentowi medycznemu i tym samym rażące pogwałcenie naszych konstytucyjnych praw.

2. Konstytucyjnym obowiązkiem Państwa Polskiego jest ochrona zdrowia obywateli, a nie szybkiego transferu filmów na lub z telefonu komórkowego, możliwości komunikowania się lodówki ze sklepem spożywczym czy wreszcie zysków prywatnych firm. Stawianie więc wymienionych i wielu podobnych zastosowań łączności bezprzewodowej nad ochroną zdrowia również stanowi rażące pogwałcenie naszych konstytucyjnych praw.

3. Szczególnie oburzający w projekcie rozporządzenia jest brak wyróżnienia miejsc częstego i/lub długiego przebywania, takich jak mieszkania, szpitale, żłobki, przedszkola czy szkoły. O ile dążenie do podniesienia limitów w miejscach gdzie przebywa się krótko i całkowicie z własnej woli można by zrozumieć jako próbę pogodzenia ochrony zdrowia i innych celów, o tyle zwiększenie limitów w wymienionych miejscach jest niedopuszczalne.

W związku z powyższym, liczę na opamiętanie się Pana Ministra oraz innych urzędników Ministerstwa Zdrowia i wycofanie się z planów podniesienia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych lub przynajmniej pozostawienie obecnych limitów w miejscach gdzie przebywa się często, długo i nie zawsze z własnej woli.

Z poważaniem
XXXXXXXXXX

Materiały źródłowe:

- [1] <https://www.icnirp.org/cms/upload/publications/ICNIRPemfgdl.pdf>, strona 4
- [2] https://www.iarc.fr/wp-content/uploads/2018/07/pr208_E.pdf
- [3] http://www.imp.lodz.pl/home_pl/o_institucie/npz/oddziaływanie_elektromagnetyczne_fal_milimetrowych_na_zdrowie_pracownikow_projektowanych_sieci_5g_i_populacji_generalnej/
- [4] <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/contentassets/ea182ee131d049f1b3b1140dd0fbc0f8/201908-recent-research-on-emf-and-health-risk-thirteenth-report-from-ssms-scientific-council-on-electromagnetic-fields-2018.pdf>, strony 4 i 5